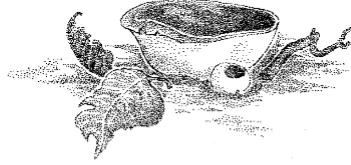
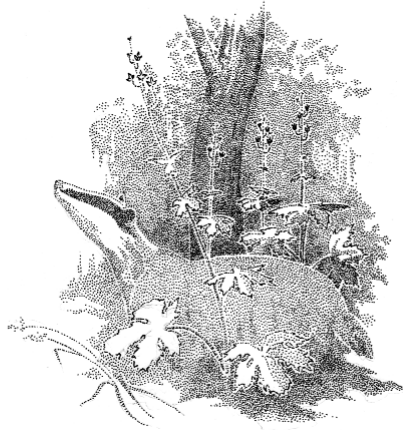
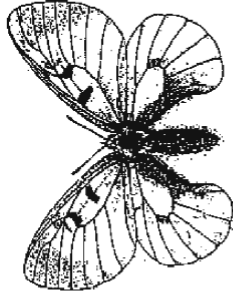

Fågelsångens Naturreservat

Information från Timrå
Naturskyddsförening
www.timra.snf.se

*Framsidas
illustrationer:*

*Sveasand
Mnemosynefjäril
Scharlakansröd vårskål
Nordlundarv
Grävling bland nordlig stormhatt*

Text och grafisk utformning: Berry Johansson
Teckningar och grafisk utformning: Torgny Nordin [®]

Ett särskilt tack till Stefan Grundström för faktakontroll och goda råd.

Fågelsångens naturreservat

I Fågelsångens naturreservat finns ovanligt högvuxen och grov alskog.

FÅGELSÅNGENS naturreservat ligger i en svag sluttning ner mot Klingerfjärden, sydost om Söråkers centrum. Sitt vackra namn har reservatet fått efter torpet Fågelsången, där "Kål-Kalle" hade sina kålrotsodlingar i början av 1900-talet. Resterna av torpet finns fortfarande kvar. Reservatet kan nås via en stig från Tynderövägen. Där finns en parkeringsplats vid växthuset

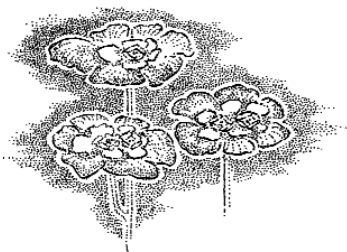
En naturstig med information hålls öppen inom reservatet. I de blötare partierna av stigen är den spångad och vid stängslen finns övergångar som gör det lätt att ta sig fram. Allt för att öka tillgängligheten. Markområdet ägs av Timrå kommun och är på 51 hektar. Beslut att bilda reservatet togs av kommunfullmäktige i juni år 1997. Vid bildandet fanns tre motiv att skydda området; dess biologiska värden, dess betydelse för kännedomen om landets natur och för det rörliga friluftslivet.

Reservatet består dels av grov och högvuxen alskog och dels av betesmarker med små torrbackar, som är rester av uppfartsramper till lador som fanns här i början av 1900-talet.

Geologin i området är resultat av Alnövulkanen, som inte varit aktiv sedan förhistorisk tid. I de sprickor som vulkanen orsakade och i lager ovanpå berggrunden skapade vulkanen lättvittrade och kalkförande bergarter. Många livsformer, främst växter och svampar trivs bra i den kalkrika marken. Att området är vänt mot solen i kombination med närheten till havet ger ett mycket gott klimat. Det har därför blivit norrgräns för flera livsformer

ALSKOGEN betraktas av många som skräpskog, men den har ett stort värde för flora och fauna. Här i Fågelsången växer gråal, med inslag av björk, sälg och

hågg. Gråalskogar av denna grovlek är mycket ovanliga. Klibbal däremot finns här och var längs kusten.

Gullpudran bildar stora kolonier i Fågelsångens naturreservat.

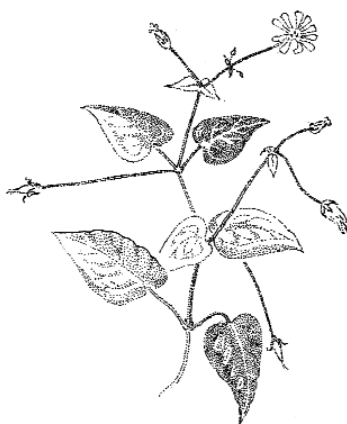
EN AV DE MÄRKLIGASTE egenskaperna hos alarna är deras förmåga att ta kväve direkt ur luften, vilket de är ensamma om bland de svenska trädslagen. Luftkvävet, kvävgas, omvandlas till andra kväveföreningar i alarnas ämnesomsättning och används bland annat till att bilda proteiner. De som utför själva kvävefixeringen är små bakterier som lever tillsammans med alarnas rötter. Ett sådant samliv kallas för symbios.

GRÅALSKOGEN i Fågelsången betraktas i dag av skogsforskare som en norrländsk motsvarighet till bokskogarna i södra Sverige. Anledningen är det lövtak som under sommarmånaderna sluter sig så tätt att markväxterna får svårt med sin försörjning av ljus.

De vartidiga växterna får däremot fördelar och hinner både spira och blomma. Oftast handlar det om växter som lagrar näring i knölar, lökar eller jordstammar, för att på våren vara snabbast till uppsamling av ljus för blomning och frösättning, innan lövtaket sluter sig. Här i alskogen dominerar då arter som vitsippa och smånunneört, och i mindre omfattning även dvärgvårlok. Under samma tid av året blommar även blåsippa och den

rikligt förekommande gullpudran, som bildar stora kolonier. Lite senare tillkommer de oansenliga desmeknoppen.

LÄNGRE FRAM under sommaren övertar bestånd av högre örter, där ljuset når marken. Främst kan nämnas det ettåriga vildbalsaminet, som slungar ut sina frön i omgivningen. Dessutom fjällväxten nordlig stormhatt, som här i Medelpad förekommer ända nere vid havet. Vid blöta stråk kan även det sällsynta gräset storgröe påträffas. Man lägger också märke till de stora gröna mattor som nordlundarven bildar.

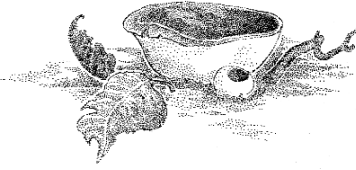

Nordlundarven bildar under sommaren stora gröna mattor.

Buskarter som förekommer är skogstry, tibast och måbär.

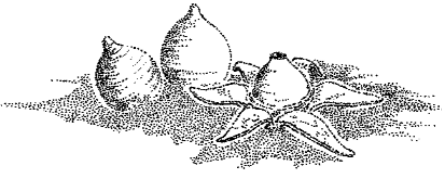
VISSA SVAMPAR skyr den kalk som berggrunden i Fågelsången avger. Men i dess ställe uppträder andra, i bland sällsynta arter. Klimatet och mängden av döda stammar och grenar gör variationen av arter ännu större. Ett 50-tal olika svamparter är funna i området.

Under våren är den sällsynta, ilsket röda scharlakansröda vårskålen vanlig i om-

Sharlakansröd vårskål

rådet. Även kragjordstjärnan och vårnagelskivlingen kan räknas till sällsyntheterna, liksom de enstaka exemplar av fjällig ticka, röd tulpanskål och trollskägg som observerats. Det stora antalet svamparter som förekommer i reservatet gör det mycket intressant för människor med svampintresse.

Kragjordstjärna är en av de sällsynta svamparna i Fågelsången.

ÄVEN SNÄCKOR har goda livsbetingelser tack vare den markväxtlighet och den algblomning som uppstår i lövskogen. En del av arterna lever under våren av sporer från svampar på död ved. Senare under säsongen övergår de till att beta den rosafärgade alg som förekommer på trädens stammar. De intressantaste arterna som finns i Fågelsången är slätspolnsnäcka och mångtandad spolnsnäcka.

EN DEL FÅGLAR har förstås fördel av lövskogen med död ved, insekter och ett gott klimat. Därför kan man i Fågelsången bland annat observera den allt sällsyntare mindre hackspetten och gråspett. I de små barrträskolonierna i och omkring Fågelsången förekommer även

större hackspett och spillkråka. Av rovfågarna har duvhök och sparvhök observerats.

Lövskogen är också lite av trastarnas paradis. Här finns den markbyggande rödvingetrasten, liksom björktrast, taltrast och koltrast.

Bland sångarna får man kanske främst nämna svarthätta, grönsångare, näktergal och trädgårdssångare. Bland finkarna kan nämnas rosenfink och stenknäck, som lockbete för fågelintresserade.

Under slutet av maj och i juni månad är fågelsången öronbedövande i området och reservatet gör då verkligen skäl för sitt namn, trots att man fått det av annan anledning. Ett besök under den perioden är verkligen att rekommendera.

AV DÄGGDJUREN är det rådjur, räv och grävling som är vanligast. Tillfälligtvis kan även älgar gästa området. En annan gäst som ofta uppträder där det finns rådjur är vårt stora kattdjur, lodjuret. Den rikliga förekomsten av sniglar, maskar och fågelungar ger både räv och grävling god tillgång på föda.

Grävling bland nordlig stormhatt

SKALBAGGAR vars larver lever på svampmycelium i död ved har fantastiska

förutsättningar i Fågelsången. Flera sällsynta arter har registrerats, exempelvis den rödlistade gula vedsvampsbaggen. De stora kolonierna av brännässla utgör foderväxt för flera fjärilsarter och gör därför området viktigt för fjärilsfaunan. Förekomsten av smånunneört är kanske ännu viktigare. Den är foderväxt för mnemosynefjärilens larver (Se häftet om Tolvösand). Den finns bara i tre svenska landskap, Medelpad, Uppland och Blekinge. Den största förekomsten finns just här. Den ingår både i nationell och internationell rödlista som starkt hotad art.

Den öppna gräsmarken i Fågelsången är också en värdefull naturtyp. Vissa delar har aldrig plöjts och gödslats utan brukats som slåtter- och betesmark. Strax ovanför strandskogen och nordväst om resterna av det gamla torpet Fågelsången förekommer lite hällmark.

Darrgräs

Tillsammans med de stenbryggor, som förr utgjorde inlastningsbryggor till hölador, bär de på en torr- och ängsmarksflora med höga värden. Kring hällarna kan man tillsammans med det vackra darrgräset finna fyrkantig johannesört, rödklint och backruta.

Stenbryggorna utgör landets nordligaste växtplats för den lilla vitblommade grusvivan. Andra ovanliga arter som trivs på denna växtplats är vårveronika och sanddraba. Rosettjungfrulin och tätört förekommer också i lite fuktigare lägen.

I gläntorna finns även taigastarren, ett halvgräs som med sin närvaro knyter oss till barrskogsbältet Taigan.

Stigen upp mot Tynderövägen och dess kanter bär ofta på intressanta kryddväxter som kummin och gräset vårbrodd. I

Grusviva

de fuktigare partierna vid stigkanten förekommer olika arter av starr tillsammans med kryddväxten ängsmyskbrodd.

DEN ÖPPNA gräsmarken har också sina fåglar. Där finns bland annat storspov och gräshoppsångare. Dessutom har kornknarrens läte registrerats.

STRANDENS växtlighet visar på den variation som

Klingerfjärdens bräckta vatten ger upphov till. Sötvatten från Indalsälven och saltvatten från havet ökar bredden av arter.

I STRANDLINJEN förekommer buskar som pors och vide. Örterna är sanddraba, slåtterblomma, strandråg, knölsyska, frossört, strandvial, gåsört, gul fetknopp med flera. Där finns även olika arter av halvgräs.

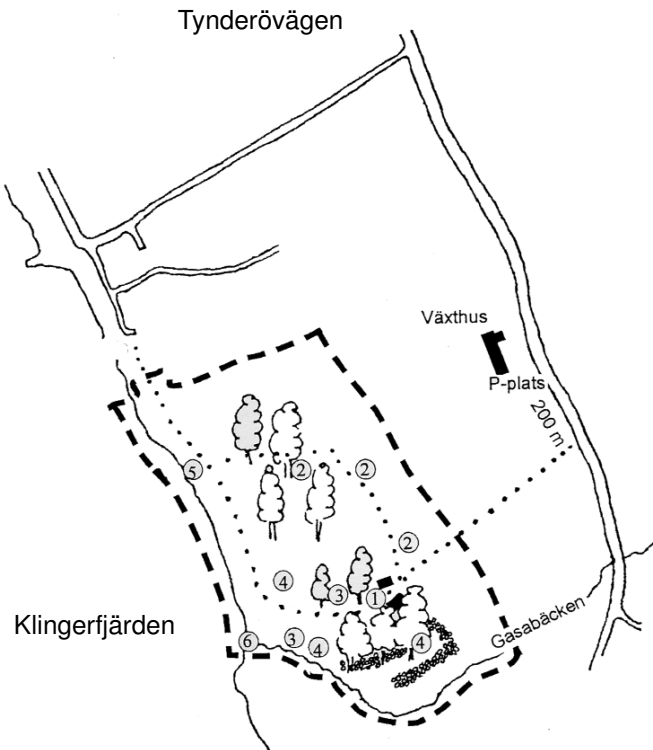
Högre upp från stranden tillkommer bland annat liten kardborre, stinksyska och nejlikrot.

KUSTEN i Fågelsången erbjuder inga större naturliga häckningsplatser för sjö- och vitfågel. Någon häckning av hålbbyggande sjöfågel kan förekomma. Den grundare delen av vattnet och stranden erbjuder ändå möjligheter till födosök för sångsvan under flyttning och knölsvan under sommaren

STRANDEN vid Fågelsången har länge fyllt ensocial funktion, då den används av allmänheten som badplats. Speciellt vid Sveasand. Botten är dock delvis stenig och gytjig. En bit ut stupar botten brant, varför en viss försiktighet krävs av mindre simkunniga.

Stranden i Fågelsången används av allmänheten som badplats

1. Rester av torpet Fågelsången
2. Stenbryggor-Torrbackar
3. Fuktstråk
4. Vårblommor
5. Eldningsplats
6. Sveasand

..... Gångstig - - - - Reservatsgräns

Vill Du ha mer information?

Kontakta

Timrå Turistbyrå

Köpmangatan 55

861 31 Timrå

Tel 060-57 85 60

turism@timra.se

Utgiven av

Timrå

Naturskyddsförening

i samarbete med

April 2007

TIMRÅ KOMMUN

Pris: 10 kr